

On the occurrence of *Aesalus ulanowskyi* and *Aesalus scarabaeoides* (Coleoptera: Lucanidae) in Ukraine

Výskyt *Aesalus ulanowskyi* a *Aesalus scarabaeoides* (Coleoptera: Lucanidae) na Ukrajině

Josef Mertlik

Pohřebačka 34, CZ-53345 Opatovice nad Labem, Czech Republic
mertlik@elateridae.com

Abstract. First records of *Aesalus ulanowskyi* Ganglbauer, 1887 for the fauna of Ukraine are given. The occurrence of the *Aesalus scarabaeoides* (Panzer, 1794) on Ukrainian territory is confirmed.

Key words: Coleoptera, Lucanidae, *Aesalus ulanowskyi*, *Aesalus scarabaeoides*, faunistics, Ukraine.

During 2007 I and my colleague, Václav Dušánek (Zábřeh, Czech Republic), conducted fieldwork along the Crimean peninsula. The results of our expedition focusing on the click beetles (family Elateridae Leach, 1815) have been published by V. Dušánek (2008). During this expedition we spent several days lodged in a chalet in the Angar pass as our base of exploration for the surrounding landscape. On June 11th, 2007 we followed a tourist path leading from the Angar pass to the Chatyr-Dag peak. Upon the deciduous, east-facing slopes of Chatyr-Dag I discovered a fallen trunk of a maple (*Acer* sp.). From its rotten wood I recovered 12 adult specimens of an unidentified species belonging to the genus *Aesalus* Fabricius, 1801. During subsequent lab work these beetles were identified as *Aesalus ulanowskyi*.

Aesalus ulanowskyi Ganglbauer, 1887

Known from the Caucasus (Russia, Georgia and Azerbaijan), Kazakhstan and Iran (Maes 2012)

New record: Ukraine – Crimea, Chatyr-Dag Mts., 894m (44°45'05.74"N, 34°20'04.23"E), 11.vi.2007, 4 ♂♂, 8 ♀♀, in rotten wood of a fallen trunk of maple tree (*Acer* sp.), J. Mertlik leg., det. et coll.

A new species for Ukraine.

Aesalus scarabaeoides (Panzer, 1794)

When identifying the Crimean specimens of *Aesalus ulanowskyi* I discovered that another related species *A. scarabaeoides* has also been reported from the Crimean peninsula. The exact record of its occurrence has been published by Maes (2012): *A. scarabaeoides*: Crimean Peninsula (45°22'N-33°56'E), Leninski env., Kazantip kap's forest, 5.viii.1983, 5 ex., D. Telnov det., Latvian Museum of Natural History coll. Unfortunately all afore-mentioned specimens were lost in a fire (Telnov, pers. comm.), and therefore I was unable to revise their identification. It is possible that the specimens identified by D. Telnov as *A. scarabaeoides* in fact belonged to the species *A. ulanowskyi*. This we shall, however, never know.

Bartolozzi & Sprecher-Uebersax (2006) in the third volume of the Palaearctic Catalogue of Coleoptera do not mention the presence of the genus *Aesalus* for Ukraine at all. Nor is its Ukrainian occurrence mentioned by another two authors Martynov (1997) and Zagaikevich & Roshko (1988).

However, it was already Roubal (1936) who published findings of *A. scarabaeoides* for the territory of Ukraine (Mukačevo, Užhorod). It should be stressed, though, that both these localities belonged in 1936 to the Carpathian Ruthenia, which was then an integral part of the Czechoslovak Republic. The former territory of Carpathian Ruthenia is currently an integral part of Ukraine, called Zakarpattia Oblast.

Ukrainian data of *A. scarabaeoides* as published by Roubal (1936: 359):

Ukraine, Zakarpattia Oblast, Mukačevo, February (no year given), multiple ex., Ješátko leg., J. Roubal det. et coll. [Podkarpatská Rus, Mukač., s *Elater praeustus*, *ferrugatus*, *nigerrimus*, *Melanotus*, *Uloma*, II., hoj. (Ješát., det. et coll. Roub.)];

Ukraine, Zakarpattia Oblast, Užhorod, March (no year given), number of collected specimens unspecified, in *Quercus* sp., Čuta et Vávra leg. [Podkarpatská Rus, Užhor., na *Quercus*, už III. (Čuta, Vávra!)] (Roubal 1936: 359); *ibid*, without exact date or number of specimens, in *Fagus* sp., in *Pinus* sp., Vávra leg. [i na *Fagus*, *Pinus* (Vávra)].

Fig. 1. View from the eastern slopes of Chatyr-Dag towards Angar pass, June 11th, 2007.
Obr. 1. Pohled z východních svahů Chatir-Dagu na Angarskij pereval, 11.6.2007

Fig 2. *Aesalus ulanowskyi*. Photo M. E. Smirnov
Obr. 2. *Aesalus ulanowskyi*. Foto M. E. Smirnov

Fig. 3. Chatyr-Dag, 11.vi.2007. Biotope of *Aesalus ulanowskyi*
Obr. 3. Chatyr-Dag, 11.6.2007. Biotop *Aesalus ulanowskyi*

SOUHRN

V roce 2007 jsem spolu s kolegou Václavem Dušánkem (Zábřeh, Czech Republic) navštívil Krymský poloostrov. Výsledky naší výpravy, zaměřené na druhy čeledi Elateridae Leach, 1815, literárně zpracoval V. Dušánek (Dušánek 2008).

Na této výpravě jsem byli několik dní ubytováni v turistické chatě v Angarském peregálu. Odtud jsme podnikali výpravy do okolní krajiny. Dne 11.6.2007 jsme se vydali po turistické cestě od Angarského peregálu na vrchol hory Chatyr-Dag. V listnatém lese na východním úpatí Chatyr-Dagu jsem našel padlý kmen javoru (*Acer* sp.). V trouchnivém dřevě tohoto kmene bylo 12 imag roháčků z rodu *Aesalus* Fabricius, 1801. Po návratu domů jsem tyto roháčky určil jako *Aesalus ulanowskyi*.

Aesalus ulanowskyi Ganglbauer, 1887

Známý z Kavkazu (Rusko, Gruzie a Ázerbajdžán), Kazachstánu a Íránu (Maes 2012).

Nový nález: Ukrajina, Krymský poloostrov, Chatir-Dag Mts., 894m (44°45'05.74"N, 34°20'04.23"E), 11.6.2007, 4 ♂♂, 8 ♀♀, v trouchnivém dřevě padlého kmene javoru, J. Mertlik leg., det. et coll.

Nový druh pro Ukrajinu.

Aesalus scarabaeoides (Panzer, 1794)

Když jsem určoval krymské ex. *Aesalus ulanowskyi*, zjistil jsem, že je z Krymu udáván příbuzný druh *A. scarabaeoides*: Krimea Peninsula (45°22'N-33°56'E), Leninski env., Kazantip kap's forest, 5.8.1983, 5 ex., D. Telnov det., Latvian Museum of Natural History coll. (Maes 2012). Bohužel jsem nemohl uskutečnit revizi determinace těchto ex., protože všechny byly ztraceny při požáru (D. Telnov, písemné sdělení). Je možné, že kusy determinované Telnovem, mohly být ve skutečnosti *A. ulanowskyi*. To se ale již nikdy nedozvíme.

Ve třetím dílu Katalogu palearktických brouků (Bartolozzi & Sprecher-Uebersax 2006), v části věnované čeledi Lucanidae, není rod *Aesalus* vůbec uveden pro Ukrajinu. Ukrajinské nálezy druhů rodu *Aesalus* neuvádí ani autoři Martynov (1997) a Zagaikevich & Roshko (1988). Přitom nálezy *A. scarabaeoides* pro území Ukrajiny (Mukačevo, Užhorod) publikoval již Roubal (1936). Ovšem v roce 1936 se obě lokality nacházely na území Podkarpatské Rusi, která tehdy byla součástí bývalé Československé republiky. V současnosti je území bývalé Podkarpatské Rusi součástí Ukrajiny pod názvem Zakarpatská oblast.

Ukrajinské údaje *A. scarabaeoides*, publikované Roubalem (1936: 359):

Ukrajina, Zakarpatská oblast, Mukačevo, únor (rok nálezu neuveden), více ex., Ješátko leg., J. Roubal det. et coll. [Podkarpatská Rus, Mukač., s *Elater praeustus*, *ferrugatus*, *nigerrimus*, *Melanotus*, *Uloma*, II., hoj. (Ješát., det. et coll. Roub.)];

Ukrajina, Zakarpatská oblast, Užhorod, březen (rok nálezu neuveden), počet nalezených ex. neuveden, na *Quercus* sp., Čuta et Vávra leg. [Podkarpatská Rus, Užhor., na *Quercus*, už III. (Čuta, Vávra!)] (Roubal 1936: 359); dtto, datum nálezu neuveden, počet nalezených ex. neuveden, na *Fagus* sp., na *Pinus* sp., Vávra leg. [i na *Fagus*, *Pinus* (Vávra)].

ACKNOWLEDGEMENTS

I thank our colleague Jan Matějčík (Hradec Králové, Czech Republic) for the loan of the Caucasian specimens of *Aesalus ulanowskyi* and colleagues Václav Týr (Žihle) and Jiří Prokop (Chodov u Karlových Varů, both Czech Republic) for the provided information on the occurrence of *Aesalus scarabaeoides*.

REFERENCES

- BARTOLOZZI L. & SPRECHER-UEBERSAX E. 2006: Family Lucanidae. Pp. 63-76. In LÖBL I. & SMETANA A. (eds.): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 690 pp.
- DUŠÁNEK V. 2008: Putování za endemity Krymu (Coleoptera, Elateridae) [In search for endemic species of the Crimea peninsula (Coleoptera, Elateridae)]. *Elateridarium*, 2: 138-155.
In: <http://www.elateridae.com/elateridarium/page.php?idcl=91>
- MAES J-M. 2012: World Catalogue of the Lucanidae. In this part of the page we try to give an actualized catalogue of the Lucanidae of the world. In: <http://www.bio-nica.info>
- MARTYNOV V.V. 1997: Ekologo-faunisticheskii obzor plastinchatousykh zhukov (Coleoptera, Scarabaeoidea) yugovostochnoi Ukrainy. (A review of fauna and ecology of scarabaeoid beetles (Coleoptera, Scarabaeoidea) of southeastern Ukraine). *Izv. Charkov. Entomol. Obschestva*, 5: 22-73 (in Russian, English abstr.).

- ROUBAL J. 1936: Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Podkarpatské Rusi. II. Uč. společ. Šafaříkova, Bratislava, 434 pp (in Czech).
- ZAGAIKEVICH I. K. & ROSHKO V. G. 1988: Semeistvo Scarabaeidae, pp 161-170. In: DOLIN V. G. & SERGIENKO M. I. (eds.): *Pochvennyie chlenistonogyie Ukrainskikh Karpat*. Naukova dumka, Kiyev, 244 pp (in Russian).

Key to the species of the genus *Aesalus*: <http://coleo-net.de/coleo/texte/aesalus.htm>

Image of *Aesalus ulanowskyi*: <http://www.zin.ru/animalia/coleoptera/eng/aesulams.htm>

Distribution of *Aesalus ulanowskyi*: <http://www.bio-nica.info/lucanidae/AESALUS%20ULANOWSKYI.htm>

Distribution of *Aesalus scarabaeoides*: <http://www.bio-nica.info/lucanidae/AESALUS%20SCARABAEOIDES.htm>

Received 10.2.2012

ERRATA

Instead name *Aesalus ulanowskyi* Ganglbauer, 1887 has be name *Aesalus ulanowskii* Ganglbauer, 1886

Aesalus ulanowskii was publicize from Ukraine (Crimea) in the year 2003:

MARTYNOV V. V. 2002 (2003): Novyye i interesnyie nakhodki plastinchatousykh zhukov (Coleoptera: Scarabaeoidea) na territorii Ukrainy. *The Kharkov Entomological Society Gazette*, 10(1-2): 51-56 (in Russian, English abstr.). In: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vkhet/2002_10/51_mart.pdf